

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobce: **K. V.**
X

zastoupený JUDr. Markem Chlebikem, advokátem
Školská 694/23, 110 00 Praha 1

proti

žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
Křížová 1292/25, 225 08 Praha 5

o žalobách proti rozhodnutí žalované ze dne 4. 6. 2024, č. j. X,

takto:

- I. Žaloby *se zamítají*.
- II. Žalobce *nemá právo* na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované *se nepřiznává* náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Žalobce neúspěšně požádal o invalidní důchod. Neměl totiž potřebnou dobu pojištění. V žalobě žádal, aby soud od chybějící doby pojištění odhlédl. Zákonná úprava je podle jeho názoru vůči němu příliš tvrdá. Soud to ovšem bohužel učinit nemohl.

II. Relevantní skutkové okolnosti a dosavadní průběh věci

2. Žalobce požádal na konci roku 2023 o invalidní důchod. Žalovaná ale jeho žádost zamítla rozhodnutím ze dne 5. 2. 2024, č. j. X („prvostupňové rozhodnutí“). Z posudku lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení Jihlava ze dne 1. 2. 2024 („první posudek“) totiž plynulo, že žalobce nebyl invalidní. Nejednalo se u něj vůbec o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav podle § 26 zákona o důchodovém pojištění.
3. Žalobce podal proti prvostupňovému rozhodnutí námitky. Odkázal na usnesení o odložení trestní věci původně proti němu vedené kvůli podezření ze spáchání zločinu týrání osoby žijící ve společné domácnosti. Plyne z něj, že ho na základě lékařské zprávy z Psychiatrické nemocnice v Jihlavě umístili k nedobrovolné hospitalizaci. Má několikaleté poruchy vnímání a myšlení, včetně paranoidního a agresivního chování. V námitkách žalobce dále popisoval své bludy. K nedobrovolné hospitalizaci žalobce docházelo v poslední době opakovaně. Odkázal pak na několik důkazů, podle kterých nebyl schopen práce.
4. Žalovaná ovšem rozhodnutím ze dne 4. 6. 2024, č. j. X („rozhodnutí žalované“), zamítla námitky žalobce a potvrdila prvostupňové rozhodnutí. Lékař Institutu posuzování zdravotního stavu vyhotovil dne 22. 5. 2024 nový posudek o invaliditě žalobce („druhý posudek“). Podle něj se u žalobce jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav. Shledal žalobce invalidním, konkrétně ve III. stupni invalidity. Jeho pracovní schopnost poklesla z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu o 70 %.
5. Vznik invalidity druhý posudek stanovil k datu 19. 1. 2024. Psychická porucha nevznikla akutně, postupně se vyvíjela. Psycholog udával možnost jejího vzniku asi pět let dozadu. Žalobce se ale nikde neléčil, ani nebyl na psychiatrii. Prakticky je těžké až nemožné zjistit datum vzniku invalidity zpětně. Podle doložených podkladů se porucha zhoršovala, až došlo k úplnému rozvoji nemoci s nutností opakované hospitalizace.
6. Jako rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti druhý posudek stanovil zdravotní postižení uvedené v kapitole V (duševní poruchy a poruchy chování), položce 3e (schizofrenie, schizofrenní poruchy a poruchy s bludy, středně těžké postižení) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Tato položka stanoví míru poklesu pracovní schopnosti v rozmezí od 70 do 80 %. V případě žalobce druhý posudek stanovil míru poklesu pracovní schopnosti na dolní hranici daného rozmezí, tj. 70 %.
7. Žalovaná ovšem poté zkoumala, zda žalobce dosáhl potřebné doby pojištění podle § 40 odst. 1 písm. f) a odst. 2 zákona o důchodovém pojištění. Vyhotovila osobní list důchodového pojištění, který je nedílnou součástí rozhodnutí v námitkovém řízení. Z přiloženého osobního listu důchodového pojištění vyplývá, že žalobce získal v rozhodném období 10 let před vznikem invalidity, tj. v době od 19. 1. 2014 do 18. 1. 2024, pouze jeden rok a 152 dnů doby pojištění místo potřebných pěti let. Nesplnil tak podmínku získání potřebné doby pojištění. V rozhodném období 20 let od data vzniku invalidity, tj. od 19. 1. 2004 do 18. 1. 2024, pak získal pouze čtyři roky a 283 dnů místo potřebných 10 let pro nárok na invalidní důchod. Ani tuto podmínku získání potřebné doby pojištění tak nesplnil. Proto žalobci nevznikl nárok na invalidní důchod.

III. Spojení věcí

8. Žalobce napadl rozhodnutí žalované hned dvakrát. Nejprve samostatně žalobou ze dne 4. 8. 2024, kterou soud obdržel dne 6. 8. 2024. O ní krajský soud zahájil řízení pod sp. zn.

41 Ad 14/2024. Dne 10. 8. 2024 ovšem krajský soud obdržel druhou žalobu žalobce. Proti témuž rozhodnutí ji za žalobce podal jeho zástupce. Krajský soud o ní zahájil řízení pod sp. zn. 41 Ad 15/2024. Soud následně přistoupil soud ke spojení věcí ke společnému řízení (§ 39 odst. 1 soudního řádu správního). Odmítnutí pozdější žaloby pro překážku věci zahájené by bylo přepjatě formalistické. O obou žalobách proto soud vedl řízení pod sp. zn. 41 Ad 14/2024.

IV. Obsah žalob a vyjádření žalované

9. **Žalobce** namítá, že rozhodnutí žalované považuje za nepřiměřené z důvodu tvrdosti zákona. Jeho nepříznivý psychický stav trvá několik let. Nemohl tedy být plně zaměstnatelný a odpracovat potřebnou dobu pro pojištění. Jeho nemoc (bludy) se vyznačuje tím, že si její nositel neuvědomuje, své nereálné podněty vnímá jako reálné nebo je má zkreslené. Z daného důvodu měl žalobce problém s udržením a získáním zaměstnání. Nereálné bludy byly hlavní příčinou, pro níž se nemohl fakticky uplatnit na trhu práce. Proto nemohl splnit jednu z podmínek pro přiznání nároku na invalidní důchod. Konkrétně šlo o neléčenou nemoc a její postupnou gradaci, která probíhala několik let, a kterou žalovaná klasifikovala III. stupněm invalidity.
10. Za posledního tři čtvrtě roku žalobce třikrát nedobrovolně hospitalizovali. Pobyt mimo psychiatrickou kliniku trval pouze v řádu sedmi či 14 dnů. Pokusil se o sebevraždu. Trpí psychotickým onemocněním, které má mnoho průběhových variant. Kvůli několika letům probíhajícího psychotického procesu bez léčby u něj došlo k poklesu kognitivních schopností a exekutivních dovedností. Nedokáže se proto sám o sebe postarat, což potvrzují i jeho ošetřující lékaři z oboru psychiatrie.
11. Poslední dlouhodobé zaměstnání měl žalobce v letech 2008 až 2010. Poté již měl pouze měsíční úvazky zprostředkované agenturami práce, které trvaly do roku 2017. Poté ho v roce 2017 dvakrát evidovali na úřadu práce. A následně ho evidovali až po pěti letech – tj. v roce 2022 a jednou v roce 2023 – vždy po dobu 14 dní. V období pěti let se nikde nehlásil, ač by rozumně smýšlející člověk tak učinil. Po několika negativních zkušenostech již na další registraci u úřadu práce a shánění práce rezignoval.
12. Rozhodnutí žalované nevycházelo ze skutkového stavu věci. Pouze se zabývalo naplněním formálních právních podmínek daných zákonem. Muselo však být zřejmé, že se nejedná o úraz či nehodu, která by měla za následek okamžité ztížení pracovní schopnosti. Ale o nemoc, která svému okolí nejprve nemusí být zcela patrná. Má svůj vývoj.
13. Již po vojně se u žalobce začal rozvíjet paranoidní styl myšlení. *Přítomnost obsahových poruch je prokazatelně možné vysledovat pět let zpětně.* Nemoc ho zatěžovala postupně. Je hůře identifikovaná, pokud se ji její nositel snaží skrýt či se za ni stydí. Brání mu v řádném životě, diskvalifikuje ho na trhu práce a v sociálních kontaktech. Nemá zájem o dění a další život. Primář psychiatrické kliniky danou nemoc popsal jako dlouhodobý stav, který měl svůj vývoj a gradoval. Na rozdíl např. od úrazů nebo náhlého zhoršení zdravotního stavu měla nemoc žalobce za následek jeho nezapojení do pracovního procesu, nezájem o formální registraci u úřadu práce a tím i neodpracovanou dobu potřebnou pro přiznání nároku na invalidní důchod.
14. **Žalovaná** zopakovala podstatné části svého rozhodnutí. Ke dni vydání rozhodnutí zhodnotila veškerou doloženou dobu pojištění podle osobního listu důchodového pojištění.

Ostatně žalobce ani nenamítal nezhodnocení některé doby. Vzhledem k tomu, že nezískal potřebnou dobu pojištění a jeho invalidita nevznikla následkem pracovního úrazu, mu nevznikl nárok na invalidní důchod.

V. První rozsudek krajského soudu a rozsudek Nejvyššího správního soudu

15. Krajský soud již jednou v této věci rozhodl rozsudkem ze dne 26. 9. 2024, č. j. 41 Ad 14/2024-24, kterým žaloby zamítl („první rozsudek krajského soudu“). V jádru věci podle něj šlo o to, zda žalobce získal potřebnou dobu pojištění pro to, aby mu žalovaná mohla přiznat invalidní důchod. Podle žalované ji nezískal. A žalobce to podle krajského soudu ani nezpochybňoval. Žádal, aby soud od podmínky zisku potřebné doby pojištění v jeho případě s ohledem na její tvrdost odhlédl. To soud s ohledem na svoji ústavní roli v systému dělby moci bohužel nemohl udělat.
16. Ze spisu pak plynulo, že žalobce opravdu potřebnou dobu pojištění nezískal. V režimu § 40 odst. 2 věty první zákona o důchodovém pojištění žalobce v době od 19. 1. 2014 (10 let zpětně ode dne vzniku invalidity) do 18. 1. 2024 získal pouze jeden rok a 152 dnů doby pojištění. Podle § 40 odst. 1 písm. f) zákona o důchodovém pojištění přitom potřeboval pět let pojištění. A v režimu § 40 odst. 2 věty druhé zákona o důchodovém pojištění žalobce v období od 19. 1. 2004 (20 let zpětně ode dne vzniku invalidity) do 18. 1. 2024 získal pouze čtyři roky a 283 dnů. Potřeboval přitom 10 let. Nebyl tu ani zákonný prostor pro přiznání tzv. invalidního důchodu v mimořádných případech (§ 42 zákona o důchodovém pojištění).
17. Žalobce ovšem podal kasační stížnost, ke které Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 25. 3. 2025, č. j. 7 Ads 253/2024-25, zrušil první rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení („rozsudek NSS“).
18. Nejvyšší správní soud v zásadě souhlasil s tím, že soud zákony a mezinárodní smlouvy zavazují, přičemž v oblasti sociálních práv musí být soud zdrženlivě (bod 15 rozsudku NSS). Ze žalobní argumentace však podle rozsudku NSS plynulo, že žalobce „rozporuje stanovení vzniku jeho invalidity, která byla revizním lékařským posudkem stanovena až počínaje 19. 1. 2024. (...) [žalobce] však konstantně tvrdí, že psychickými obtížemi, kvůli kterým není schopen sehnat, resp. si udržet zaměstnání, a kvůli tomu tedy není schopen splnit potřebnou dobu pojištění pro nárok na invalidní důchod, trpí již dlouhou dobu.“ (bod 19 rozsudku NSS).
19. K této argumentaci se krajský soud podle rozsudku NSS nevyjádřil, ač to „v logické posloupnosti předchází samotnému posouzení splnění podmínek pro vznik nároku na invalidní důchod, resp. následným úvahám o případné tvrdosti zákona a prominutí nesplnění jedné z podmínek. Nejdříve totiž krajský soud musí posoudit to, zda byla [žalobcova] invalidita stanovena ke správnému datu, neboť od tohoto data se následně odvíjí výpočet potřebných dob pojištění.“ (bod 20 rozsudku NSS).
20. První rozsudek byl tedy podle rozsudku NSS nepřezkoumatelný. Úkolem krajského soudu poté bylo přezkoumat stanovení vzniku žalobcovy invalidity (bod 21 rozsudku NSS).
21. S ohledem na to, že otázka stanovení dne vzniku invalidity je odbornou otázkou z oblasti posudkového lékařství, se soud podle § 4 odst. 2 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení obrátil na posudkovou komisi Ministerstva práce a sociálních věcí („posudková komise“), aby tuto otázku posoudila.

22. Posudková komise svůj posudek vyhotovila dne 3. 6. 2025 („třetí posudek“; k jeho obsahu blíže viz část VI. níže).

VI. Jednání před soudem

23. Dne 30. 6. 2025 se u krajského soudu konalo jednání. Zúčastnili se ho zástupce žalobce a žalované. Sám žalobce se z něj omluvil.
24. Zástupce žalobce vyzdvihl, že postup žalované i samotný právní základ věci jsou nepřiměřeně přísné a odporují základním právům žalobce. Prokázání faktického stavu a dne vzniku neschopnosti žalobce žít se prací by se mělo posoudit ze strany odborníků, tj. znalců v odpovídajícím posudku.
25. Zástupkyně žalované tu neviděla prostor pro pořizování znaleckého posudku. Jde-li o posouzení zdravotního stavu, pak se nabízí např. se obrátit na jinou posudkovou komisi nebo požádat posudkovou komisi, která vyhotovila posudek, o doplnění. Dodala, že 19. 1. 2024 bylo první datum, které mohlo být oficiálně vzato do úvahy, protože bylo prokázáno.
26. Zástupkyně žalované také spočítala doby pojištění v případě, že by došlo k posunu invalidity čtyři či pět let zpětně. Vyšla z roku 2020. V letech 2010-2020 žalobce ovšem získal téměř shodnou dobu pojištění, s jakou pracovalo rozhodnutí žalované, konkrétně vypočetla jeden rok a 290 dnů (z potřebných pěti). A za předcházejících 20 let (2000-2020) opět potřebnou dobu pojištění nezjistila, žalobce získal jen pět let a 90 dní (z potřebných 10). I kdyby se tedy datum vzniku invalidity posunulo k lednu 2020, tak by to nic nevyřešilo. Doby pojištění žalobce zkrátka chybí.
27. Zástupkyně jako možné řešení doporučila maximálně tři roky neplacené evidence na úřadu práce a dva roky doplacení dobrovolného důchodového pojištění. I tam by ovšem vznikl problém, protože by vše muselo jít „do minula“. Anebo by se muselo platit do budoucna. Jde o to, že pokud těch pět roků v 10 letech (nebo 10 ve 20) nebude splněno, tak ani posud data vzniku invalidity do minula nic nevyřeší. Závěrem ještě zástupkyně žalovaného doporučila požádat o odstranění tvrdosti zákona.
28. Zástupce žalobce reagoval, že i pro účely žádosti o odstranění tvrdosti zákona by bylo vhodné zjistit exaktní data o tom, kdy zdravotní stav nebyl natolik dobrý, aby žalobce byl schopný sám sebe žít. To by mohl určit znalecký posudek. Až s tímto konkrétním údajem by bylo možné žádost o odstranění tvrdosti zákona podat. V sociálním státě bychom lidem, kteří se nezaviněně ocitli v takovéto těžké životní situaci, měli pomoci.
29. Soud poté přistoupil k důkaznímu provedení třetího posudku. Posudková komise se skládala z předsedkyně MUDr. E. P. a psychiatra MUDr. I. P. Žalobce se jejího jednání nezúčastnil. K hlavní otázce dne vzniku invalidity se v posudkovém zhodnocení uvádí, že první kontakt žalobce s psychiatrem je dokumentován až za hospitalizace v Psychiatrické nemocnici v Jihlavě, kde byl hospitalizován od 24. 10. 2023 do 19. 1. 2024. K datu propuštění lze zdravotní stav žalobce hodnotit jako stabilizovaný. Proto i toto datum bylo dnem vzniku invalidity. Posudková komise tedy podle vlastních slov byla ve shodě s druhým posudkem včetně data vzniku invalidity k 19. 1. 2024 a nemožnosti stanovení dřívějšího data vzniku invalidity (blíže viz bod 5 výše). Ani jedna ze stran neměla k posudku žádné další vyjádření.
30. Soud poté zamítl návrh žalobce na provedení znaleckého posudku z oboru psychiatrie. Orgánem, který má posuzovat odbornou otázku (vzniku) invalidity je posudková komise. Znalecké posudky by byly namísto, pokud by posudková nebyla (opakovaně) schopná

zdravotní stav posuzovaného posoudit, nebo pokud by posudky v konkrétní věci invalidního důchodu (které obyčejně bývají včetně soudního řízení tři) docházely k diametrálně odlišným názorům, které by pro soudce jako „poučeného laika“ nebyly úplné a přesvědčivé. Skutkový stav však byl podle soudu dostatečně zjištěn díky třetímu posudku, který se si shoduje s druhým posudkem. A odbornou otázku, kterou bylo třeba posoudit, posudková komise náležitě a přesvědčivě posoudila. Znalecký posudek by proto byl nadbytečný. Z týchž důvodů soud neviděl důvod pro pořizování doplňujícího posudku posudkové komise či srovnávacího posudku od jiné posudkové komise.

31. Dále soud zamítl návrh žalobce na výslech jeho bratra. K *odborné* otázce (vzniku) invalidity by totiž jeho výslech neměl potenciál něco přinést a s ohledem na dostatečně zjištěný skutkový stav v právně relevantních otázkách by také již šlo o nadbytečný důkaz.
32. V neposlední řadě soud zamítl návrh žalobce na důkazní provedení přehledů úhrad zdravotní péče od Všeobecné zdravotní pojišťovny za posledních deset let. Důvody byly tytéž jako u předcházejících neúspěšných důkazních návrhů žalobce – odbornou otázku vzniku invalidity dostatečně vyhodnotila posudková komise, která je k tomu povolána, a navrhovaný důkaz k jejímu posouzení nemohl nic dalšího přinést.
33. Zástupce žalobce ještě navrhl, aby posudková komise posoudila, kdy vznikl nárok žalobce s ohledem na posouzení jeho zdravotního stavu zpětně do minulosti. Ani tomu soud nevyhověl, protože otázce vzniku dne invalidity se posudková komise dostatečně ve třetím posudku věnovala.
34. V konečném návrhu zástupce žalobce uvedl, že podle něj zákon dostatečně nezohledňuje situaci, ve které se žalobce ocitnul. Je vůči jeho osobě nepřiměřeně tvrdý. Ustanovení, která vymezují potřebnou dobu pojištění, jsou podle něj protiústavní. Zdravotní stav někdy neumožňuje, aby člověk základní dobu pojištění získal. Je to vše *Hlava XXII*, protože žalobce kvůli své nemoci nemůže pracovat a nabýt dobu pojištění. A protože nemá dobu pojištění, tak nedostane příspěvek od státu, aby se mohl řádně živit, resp. živit důstojně.
35. Zástupkyně žalovaného odkázala na druhý a třetí posudek, které vyzněly naprosto shodně. Proto neměla jinou možnost, než navrhnout zamítnutí žaloby.

VII. Hodnocení věci

36. Žaloby *nejdou důvodné*.
37. Soud tento závěr lidsky mrzí. Podobně jako zástupce žalobce se nemůže zbavit dojmu, že na lidi, kteří trpí stejným či podobným znevýhodněním jako žalobce, právo nepamatuje, jak by mohlo a mělo. Právně nastavený systém přiznávání invalidních důchodů tu sehrává zápornou roli. To obecně platí právě u osob s psychosociálním postižením, v jejichž případě celkový formalismus nastavené právní úpravy nezohledňuje specifika těchto znevýhodnění, u nichž se jen velmi těžce exaktně stanovuje například právě přesný den vzniku invalidity.
38. Přesto v konkrétním případě žalobce soud ještě neshledal, že by použitá právní úprava byla protiústavní. Používanou právní úpravu poměřoval zejména s čl. 28 odst. 2 písm. e) Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením, podle které „[s]táty, které jsou smluvní stranou této úmluvy, uznávají právo osob se zdravotním postižením na sociální ochranu a na užívání tohoto práva bez diskriminace na základě zdravotního postižení a podniknou odpovídající kroky, aby zabezpečily a podpořily realizaci tohoto práva, včetně opatření (...) na zajištění rovného přístupu osob se zdravotním postižením k důchodovým dávkám a programům.“

39. Tomuto ustanovení zákonná úprava potřebné doby pojištění v § 40 odst. 1 písm. f) a § 40 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění ještě podle soudu odpovídá. Stát v těchto ustanovení zakotvil – v rámci širokého prostoru pro uvážení, který má v sociálních věcech – rovná a nediskriminační pravidla pro všechny osoby se zdravotním postižením, která v naprosté většině případů fungují, jak mají.
40. Žalobcův případ je ovšem specifický. Jak shrnul jeho zástupce při jednání, nemůže a nemohl získat dobu pojištění právě kvůli svému psychosociálnímu znevýhodnění. Zákonodárce se s respektem vůči právu osob se zdravotním postižením na sociální ochranu ovšem rozhodl mimořádné případy, ve kterých lze invalidní důchod člověku přiznat, ačkoliv nemá dostatečnou dobu pojištění, omezit jen na ty, kdo jsou invalidní ve III. stupni, jestliže tato *invalidita vznikla před dosažením 18 let věku* (§ 42 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění). Chtěl tedy takto chránit děti a mladistvé. V případě všech dospělých osob se zdravotním postižením (nezávisle na typu tohoto postižení) ovšem zákonodárce trvá na zisku určité minimální doby pojištění. Toto jeho politické rozhodnutí soud nemůže – z pozic ústavního práva a s ohledem na nutnou zdrženlivost soudů vůči rozhodnutím zákonodárce v sociální oblasti – jakkoliv nahrazovat.
41. Proto soud nepostupoval podle čl. 95 odst. 2 Ústavy, jak žalobce navrhoval, a nepředložil Ústavnímu soudu k přezkumu ústavnosti výše uvedená ustanovení zákona o důchodovém pojištění o potřebné době pojištění. Podle jeho názoru nejsou v rozporu s ústavním pořádkem. Nelze než jen případně apelovat na to, aby se zákonná úprava do budoucna změnila a lépe pamatovala právě na osoby s psychosociálním postižením.
42. Soud tedy musel postupovat podle zákonné úpravy. A ve výsledku setrvat na svých původních závěrech z prvního rozsudku. Na základě třetího posudku se totiž i po rozsudku NSS potvrdilo, že žalobcova invalidita vznikla 19. 1. 2024. A ve vztahu k tomuto datu žalobce potřebné doby pojištění nezískal (viz body 7 a 16 výše nebo body 17 a 18 prvního rozsudku krajského soudu). O tom ostatně ani není mezi účastníky řízení sporu.
43. Lze navíc dodat, jak zástupkyně žalované vysvětlovala při jednání, že by žalobce tyto doby pojištění nezískal, ani pokud by se den vzniku invalidity posunul více do minulosti. Sám žalobce v žalobě tvrdí, že přítomnost psychosociálního postižení lze u něj vysledovat pět let zpětně. Zástupkyně žalované sice počítala čtyři roky zpětně (jakoby invalidita hypoteticky vznikla v lednu 2020), ale na podstatě jejího pádného argumentu to nic nemění. Ani v případě posunu data vzniku invalidity by totiž žalobce bohužel potřebnou dobu pojištění nezískal. Velmi hrubě řečeno by mu chyběla zhruba půlka doby pojištění, ať už bychom ji počítali z posledních desíti let [§ 40 odst. 1 písm. f) a § 40 odst. 2 věta první zákona o důchodovém pojištění] či z posledních 20 let [§ 40 odst. 2 věta druhá zákona o důchodovém pojištění]. I z tohoto důvodů soud nakonec ve věci žalobce neshledal ústavní problémy, pro které by bylo nutné se obracet s návrhem na zrušení určitých ustanovení zákona o důchodovém pojištění k Ústavnímu soudu.
44. Jak již soud vysvětlovat v prvním rozsudku, podle čl. 95 odst. 1 Ústavy České republiky ho zavazují zákony a mezinárodní smlouvy, které jsou součástí právního řádu. A zejména v oblasti sociálního zabezpečení musí být soudy zdrženlivé. Přiznávání invalidních důchodů se týká čl. 30 odst. 1 Listiny základních práv a svobod („Listina“), podle kterého mají občané právo na přiměřené hmotné zabezpečení při nezpůsobilosti k práci. Podle čl. 30 odst. 3 podmínky tohoto práva stanoví zákon. Podle čl. 41 odst. 1 Listiny se pak lze práv uvedených v čl. 30 Listiny domáhat pouze v mezích zákonů, které tato ustanovení

provádějí. I z předpisů ústavní síly tedy plyne, že pravidla pro přiznávání invalidních důchodů stanovuje zákonodárce – za což nese i politickou odpovědnost.

45. Úkolem správního soudu pak v těchto mantinelech je, aby přezkoumal, zda žalovaná postupovala podle těchto pravidel nastavených zákonodárcem. Nic víc, ani nic méně. Pokud by soud z popsaných ústavně vymezených mantinelů vykročil, jednal by v rozporu s principem dělby moci. Soud proto nemůže jakkoliv svou vlastní vůlí nahrazovat pravidla zakotvená zákonodárcem, i kdyby na věc měl jiný pohled.
46. Žalobní námitky proto nejsou důvodné.
47. Soud si přesto závěrem dovoluje žalobci silně doporučit, aby zkusil požádat o odstranění tvrdosti zákona (<https://portal.gov.cz/sluzby-vs/rozhodovani-o-odstraneni-tvrdosti-ktera-by-se-vyskytla-pri-provadeni-soc-zabezpeceni-spravou-soc-zabezpeceni-na-zaklade-povereni-ministra-psv-S11319>). Aniž by tím soud mohl předjímat, jak bude o této žádosti rozhodnuto, tak si dovoluje podotknout, že mu žalobcův příběh připadne jako typický případ, ve kterém by se právě touto cestou mohlo jít. Snad bude mít dobrý konec. Jak totiž zástupce žalobce trefně poznamenal při jednání, v sociálním státě bychom lidem jako žalobce, který se nezáviněně ocitl v takovéto těžké životní situaci, měli umět pomoci.

VIII. Závěr a náklady řízení

48. Soud posoudil žalobní námitky jako nedůvodné. Proto žaloby zamítl.
49. Neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované žádné náklady řízení nad rámec její běžné administrativní činnosti nevznikly. Proto jí soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát.

Brno 30. června 2025

Martin Kopa, v. r.
samosoudce